

Karta przedmiotu: Higiena i epidemiologia

Informacje ogólne o przedmiocie		
1. Kierunek studiów: Lekarski	2. Poziom kształcenia: Jednolite studia magisterskie	
	3. Forma studiów: Stacjonarne/Niestacjonarne	
4. Rok: II	5. Semestr: Zgodnie z harmonogramem	
6. Nazwa przedmiotu: Higiena i epidemiologia		
7. Status przedmiotu: Obowiązkowy		
<p>8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się Problemy zdrowotne populacji; epidemiologia wybranych jednostek chorobowych; epidemiologia opisowa, analityczna, środowiskowa, kliniczna; interpretacja badań epidemiologicznych, ocena ich wiarygodności i jakości dowodów naukowych; wpływ abiotycznych i biotycznych czynników środowiska na organizm ludzki; wpływ środowiska społecznego i nierówności społecznych oraz różnic społeczno-kulturowych na stan zdrowia; rola stresu w zachowaniach zdrowotnych i autodestrukcyjnych oraz powstawaniu chorób; epidemiologia chorób społecznych; metody oceny stanu zdrowia jednostki i populacji; higiena i medycyna pracy; higiena żywności i żywienia; systemy klasyfikacji chorób i procedur medycznych; identyfikacja czynników ryzyka chorób; korzystanie z baz danych i wyszukiwanie potrzebnych informacji za pomocą dostępnych narzędzi; krytyczna analiza piśmiennictwa; współpraca w zespole.</p> <p>Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zawartych w standardach w zakresie wiedzy student zna i rozumie: B.W6, C.W48, C.W50, C.W13, C.W14, D.W1, D.W2, D.W12, E.W1, E.W23, G.W1, G.W2, G.W3, G.W8, D.W19, D.W23 w zakresie umiejętności student potrafi: G.U1, G.U2, G.U3, G.U4, B.U10, B.U12, D.U17 w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: D.U12, D.U16</p> <p>Forma zakończenia przedmiotu EGZAMIN</p>		
9. liczba godzin z przedmiotu		45
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu		3
11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się		
Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji *	Sposoby oceny *
W zakresie wiedzy	Zaliczenie ustne/pisemne/testowe Egzamin testowy	*
W zakresie umiejętności	Obserwacja ciągła/ Ocena aktywności na zajęciach, Egzamin testowy	*
W zakresie kompetencji	Obserwacja ciągła/ Ocena aktywności na zajęciach, Egzamin testowy	*

* zgodnie z regulaminem zajęć z przedmiotu, Zarządzeniem Nr 75/2016 Rektora SUM z późn.zm.

uzyskana ocena oznacza, że:

Bardzo dobry (5,0) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom

Ponad dobry (4,5) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom

Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie

Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie

Dostateczny (3,0) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie

Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie		
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Katedra i Zakład Epidemiologii WNMK SUM, ul. Medyków 18 40-752 Katowice, epikat@sum.edu.pl		
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Prof. dr hab. n med. Małgorzata Kowalska		
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Brak wymagań w zakresie wstępnych umiejętności i/lub kompetencji		
15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM	
16. Materiały do zajęć	Prezentacje multimedialne (wykłady i seminaria), karty ćwiczeń	
17. Miejsce odbywania się zajęć	Sale seminaryjno - ćwiczeniowe Katedry i Zakładu Epidemiologii	
18. Miejsce i godzina konsultacji	Katedra i Zakład Epidemiologii, poniedziałki 13:00-14:00	
19. Efekty uczenia się		
Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zawartych w standardach
P_W01	naturalne i sztuczne źródła promieniowania jonizującego oraz jego oddziaływanie z materią	B.W6
P_W02	konsekwencje niedoboru witamin lub minerałów i ich nadmiaru w organizmie	C.W48
P_W03	konsekwencje niewłaściwego odżywiania, w tym długotrwałego głodowania, przyjmowania zbyt obfitych posiłków i stosowania niezbilansowanej diety oraz zaburzenia trawienia i wchłaniania produktów trawienia	C.W50
P_W04	epidemiologię zarażeń wirusami i bakteriami oraz zakażeń grzybami i pasożytami, z uwzględnieniem geograficznego zasięgu ich występowania	C.W13
P_W05	wpływ abiotycznych i biotycznych (wirusy, bakterie) czynników środowiska na organizm człowieka i populację ludzi oraz drogi ich wnikania do organizmu człowieka	C.W14
P_W06	społeczny wymiar zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego (rodziny, sieci relacji społecznych) i nierówności społecznych oraz społeczno-kulturowych różnic na stan zdrowia, a także rolę stresu społecznego w zachowaniach zdrowotnych i autodestrukcyjnych	D.W1
P_W07	społeczne czynniki wpływające na zachowania w zdrowiu i w chorobie, szczególnie w chorobie przewlekłej	D.W2
P_W08	rolę stresu w etiopatogenezie i przebiegu chorób oraz mechanizmy radzenia sobie ze stresem	D.W12

P_W09	uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych chorób	E.W1
P_W10	uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych nowotworów	E.W23
P_W11	metody oceny stanu zdrowia jednostki i populacji, różne systemy klasyfikacji chorób i procedur medycznych	G.W1
P_W12	sposoby identyfikacji i badania czynników ryzyka, wady i zalety różnego typu badań epidemiologicznych oraz miary świadczące o obecności zależności przyczynowo- -skutkowej	G.W2
P_W13	epidemiologię chorób zakaźnych i przewlekłych, sposoby zapobiegania ich występowaniu na różnych etapach naturalnej historii choroby oraz rolę nadzoru epidemiologicznego	G.W3
P_W14	regulacje prawne i podstawowe metody dotyczące eksperymentu medycznego oraz prowadzenia innych badań medycznych, z uwzględnieniem podstawowych metod analizy danych	G.W8
P_W15	kulturowe, etniczne i narodowe uwarunkowania zachowań ludzkich	D.W19
P_W16	podstawy medycyny opartej na dowodach	D.W23
P_U01	opisuje strukturę demograficzną ludności i na tej podstawie ocenia problemy zdrowotne populacji	G.U1
P_U02	zbiera informacje na temat obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i przewlekłych oraz planuje działania profilaktyczne na różnym poziomie zapobiegania	G.U2
P_U03	interpretować miary częstości występowania chorób i niepełnosprawności	G.U3
P_U04	oceniać sytuację epidemiologiczną chorób powszechnie występujących w Rzeczypospolitej Polskiej i na świecie	G.U4
P_U05	korzystać z baz danych, w tym internetowych, i wyszukiwać potrzebne informacje za pomocą dostępnych narzędzi	B.U10
P_U06	wyjaśniać różnice między badaniami prospektywnymi i retrospektywnymi, randomizowanymi i kliniczno-kontrolnymi, opisami przypadków i badaniami eksperymentalnymi oraz szeregować je według wiarygodności i jakości dowodów naukowych;	B.U12
P_U07	krytycznie analizować piśmiennictwo medyczne, w tym w języku angielskim, i wyciągać wnioski;	D.U17
P_K01	komunikować się ze współpracownikami, udzielając informacji zwrotnej i wsparcia;	D.U12
P_K02	wykazywać odpowiedzialność za podnoszenie swoich kwalifikacji i przekazywanie wiedzy innym	D.U16
20. Formy i tematy zajęć		Liczba godzin
21.1. Wykłady		
Podstawy epidemiologii. Definicja, podział i zastosowania epidemiologii. Pomiar w epidemiologii.		2
Dobra praktyka epidemiologiczna. Metody badań epidemiologicznych. Elementy demografii w epidemiologii.		2
Środowiskowe zagrożenia zdrowia.		2

Astma wieku dziecięcego w badaniach epidemiologicznych.	2
Czynniki biologiczne w narażeniu zawodowym.	2
22.2. Seminaria	
Epidemiologia opisowa - zalety i wady modelu badania opisowego, możliwości pozyskiwania danych do opisu sytuacji zdrowotnej wskazanej populacji z uwzględnieniem m.in. czasu, miejsca oraz innych czynników (pierwotne i wtórne dane)	2
Epidemiologia analityczna. Charakterystyka podstawowych typów badań cele, sposób realizacji i przykłady epidemiologicznego badania ekologicznego, przekrojowego, kohortowego i kliniczno-referencyjnego: zalety i ograniczenia w/w badań. Błędy w badaniach epidemiologicznych; źródła, znaczenie błędu przypadkowego i systematycznego oraz możliwości ograniczenia ich wpływu na wyniki badań	2
Epidemiologia środowiskowa – koncepcja dziedziny i jej znaczenie dla zdrowia publicznego, możliwości oceny ryzyka zdrowotnego z wykorzystaniem wyników badań epidemiologicznych i umiejętność interpretacji poszczególnych miar ryzyka na wybranych przykładach chorób niezakaźnych (choroby układu krążenia, nowotwory, wypadki, urazy i zatrucia)	2
Epidemiologia chorób zakaźnych - podstawy prawne i wytyczne dotyczące zgłaszalności, podejrzeń i rozpoznanych chorób zakaźnych. Międzynarodowe przepisy zdrowotne (źródła informacji). Nowe zagrożenia. Nadzór epidemiologiczny.	2
Higiena i medycyna pracy – pojęcie choroby zawodowej i choroby związanej z wykonywaniem pracy, demonstracja listy chorób zawodowych, omówienie procedury rozpoznawania i zgłaszania chorób zawodowych. Higiena szkolna. Możliwości działań profilaktycznych.	2
23.3. Ćwiczenia	
Koncepcje bezwarunkowej i warunkowej zależności przyczynowo-skutkowej w opisie etiopatogenezy chorób. Postulaty Henle-Koch'a i kryteria Hill'a w ocenie związków przyczynowo-skutkowych w epidemiologii. Koncepcja ryzyka i jego miary (ryzyko bezwzględne, ryzyko względne i ryzyko przypisane narażeniu). Doniesienie naukowe - poszukiwanie błędów i czynników zakłócających w doniesieniu naukowym, obliczanie miar ryzyka oraz różnicy ryzyka, praktyczna interpretacja przedziału ufności.	4
Epidemiologia opisowa – realizacja zadań praktycznych w oparciu o dane zawarte w bazach danych: HFA-Db, krajowym rejestrze nowotworów, epimeldunkach w zakresie chorób zakaźnych, bazie chorobowości hospitalizowanej NIZP-PZH. Standaryzacja współczynników opisujących stan zdrowia.	3
Epidemiologia analityczna - protokół badawczy, przygotowanie standardowego protokołu epidemiologicznego badania opisowego, przekrojowego, kohortowego, i kliniczno-referencyjnego. Interpretacja wyników badań.	3
Epidemiologia kliniczna – definicja i zadania epidemiologii klinicznej, koncepcja i ustalanie wartości należącej. Wiarygodność testów diagnostycznych, eksperymentalne badanie kliniczne, znamienność statystyczna a kliniczna wyniku.	3
Epidemiologia chorób zakaźnych - analiza sytuacji epidemiologicznej ze szczególnym zwróceniem uwagi na zakażenia szerzące się drogą krwi: wzw B, wzw C, HIV/AIDS.	3
Zakażenia szpitalne – metody badań stosowane w nadzorze epidemiologicznym zakażeń. Metody profilaktyki - standardy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy z zakładach opieki zdrowotnej. Kalendarz szczepień.	3
Epidemiologia przewlekłych chorób niezakaźnych - analiza sytuacji epidemiologicznej ze szczególnym zwróceniem uwagi na choroby układu krążenia, nowotwory, wypadki, urazy i zatrucia. Metody profilaktyki. Biomonitoring.	3
Higiena żywności i żywienia. Normy żywieniowe, wartości odżywcze pożywienia, jakościowa i ilościowa ocena żywienia, zatrucia i zakażenia pokarmowe.	3
24. Literatura	
Literatura podstawowa:	

Beaglehole R., Bonita R., Kjellstrom T.: Podstawy epidemiologii. Wydawnictwo Instytutu Medycyny Pracy. Łódź 2002

Jarosz M., Rychlik E., Stoś K., Charzewska J. (red.): Normy żywienia dla populacji Polski i ich zastosowanie. NIZP-PZH 2020. Pozycja dostępna na stronie: https://www.pzh.gov.pl/wp-content/uploads/2020/12/Normy_zywienia_2020web-1.pdf. Obowiązują wybrane rozdziały:

- Białka str. 48-68

- Tłuszcze str. 68-98

- Węglowodany str. 134-148

- Normy a suplementacja str. 414-423

Literatura uzupełniająca:

Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z dnia 30 grudnia 2008 r.) z późniejszymi zmianami (Dz.U. z 2022 roku, poz.1657)

Iwona Paradowska-Stankiewicz, Magdalena Rosińska, Bogdan Wojtyniak, Andrzej Zieliński. Epidemiologia. Od teorii do praktyki. PZWL. Warszawa 2021

25. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.

Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.

Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.